

ไปเยี่ยมชุมชนคนไทยสยามที่ไทรบุรี

A Visit to the Siamese Community in Triburi

ศาสตราจารย์ ดร.เอกวิทย์ ณ ถลาง

Prof. Dr. Ekawit Na Talang

ผมตั้งใจมานานแล้วว่า สักวันหนึ่งจะไปเยี่ยมชุมชนพี่น้องไทยที่รัฐไทรบุรีหรือรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย เพราะในบรรดาหัวเมืองมาเลย์ รัฐไทรบุรีดูจะใกล้ชิดกับเมืองไทยมากที่สุด ไม่เพียงแต่เคยเป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทยเช่นเดียวกับรัฐอื่นๆ ของสหพันธรัฐมาเลย์เซีย เช่น กลันตัน ตรังกานู ปะลิส เท่านั้น หากแต่โดยชาติพันธุ์ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ไทรบุรีก็มีสายสัมพันธ์กับเมืองถลางหรือภูเก็ต สงขลาและพัทลุง รวมไปถึงปัตตานีอีกด้วย

แล้ววันที่รอคอยมานานก็มาถึงเมื่อวันที่ 23 - 25 พฤษภาคม 2554 เมื่อศาสตราจารย์ ดร. ศิราพร ณ ถลาง, อาจารย์ปรียาร์ตน์ ชาวลิตประพันธ์, คุณจิน อัง และผม รวม 4 คนในฐานะผู้สนใจที่จะ “วิจัย” เกี่ยวกับคนไทยสยามที่ไทรบุรี ได้ไปเยี่ยมชุมชนบ้านปลายระไม (Titi Akar ในภาษามาเลย์) อำเภอ Pendang ในเขตพื้นที่ตอนบนของรัฐไทรบุรีห่างจากพรมแดนไทยที่อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลาลงไปทางใต้ประมาณ 70 กิโลเมตร

วัตถุประสงค์ของการไปเยี่ยมชุมชนคนไทยที่นั่นในครั้งนี้คือเพื่อไปเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนไทยสยาม และที่เดินทางไปในช่วงนี้ก็เพราะว่าเป็นช่วงเวลาที่เป็นเดือนแห่งการมีพิธี “ตัดจุกโนรา” (หรือทางปากซ์ใต้เรียกว่า “พิธีครอบเทริดโนรา”) ที่ถือกันว่าเป็นพิธีกรรมสำคัญในการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมเก่าแก่ของคนไทยที่นั่นที่บ่งบอกเจตจำนงของการธำรงรักษาอัตลักษณ์และความเป็นชุมชนคนไทยสยามในบริบทของมาเลย์เซีย

ในฐานะที่ผมกำเนิดเป็นคนใต้พันธุ์แท้ เพราะปู่ ยา และพ่อเป็นคนเมืองถลาง ส่วนตา ยายและแม่เป็นคนนครศรีธรรมราช ผมเองมีประสบการณ์เมื่อเป็นเด็กได้ดูทั้งโนราและ

หนังสือเล่มนี้ เข้าใจพื้นฐานของศิลปะวัฒนธรรมเหล่านี้อยู่บ้างแล้ว การได้ไปเยี่ยมชมชุมชนคนไทยที่ ไทรบุรี และได้ไปร่วมในพิธี "ตัดจุกโนรา" อย่างใกล้ชิด ทำให้เกิดความประทับใจเป็นอย่างมาก

ในความรู้สึกของผม พิธีกรรมนี้ได้สื่อสารทางจิตวิทยาระหว่างผู้อยู่ในพิธีกรรม คนทรง ครูหมอโนรา ผู้เล่นดนตรีในพิธีกรรมและผู้ชมรายรอบร่วมอยู่ในพิธีจำนวนมาก ผมได้เรียนรู้ว่าผู้ที่มาร่วมอยู่ในพิธีล้วนเกี่ยวข้องต้องเป็นญาติหรือไม่ใช่เป็นมิตรสหายกันทั้งสิ้น ไม่มีช่องว่างระหว่างผู้ประกอบพิธี คือ คนทรง ครูหมอ ผู้เล่นดนตรีและผู้ชมรายรอบ การสื่อสารทางอารมณ์ในพิธีจึงคมชัดและเข้มข้น ผู้ชมเฝ้าดูอย่างมีสมาธิและใจจดจ่อ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับคณะผู้ประกอบพิธี พิธีตัดจุกโนราจึงมิได้เป็นเพียงพิธีกรรมทางศิลปะเท่านั้น แต่มีความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ทางจิตวิญญาณอันทรงพลังอีกสอดหนึ่งด้วย ส่วนความไพเราะของดนตรีทั้งวงและลีลาท่าทางของการร่ายรำของครูหมอ รวมทั้งลีลาการร่ายรำของชายหนุ่มรูปงามที่เป็นศูนย์กลางของพิธีเนื่องจากเป็นคนที่จะได้รับ การตัดจุกและสืบทอดความเป็นโนราต่อไปนั้น บอกได้เลยว่า ดูแตกต่างจากดนตรี การแต่งกายและการร่ายรำของไทยในเมืองเอกอย่างสุโขทัย อยุธยา เพชรบุรี กรุงเทพฯ เชียงใหม่ นครราชสีมา นครพนม อุบล ฯลฯ

สำหรับผมแล้ว ลีลาดนตรีและการร่ายรำที่เห็นในชุมชนไทยสยามในไทรบุรี มีลักษณะเฉพาะเป็นของไทยภาคใต้ที่ยังสามารถสืบทอดอัตลักษณ์ดั้งเดิมของการแต่งกาย และท่วงท่าการร่ายรำไว้ได้อย่างครบครัน ในความเข้าใจและสำนึกส่วนลึกของผม ขอสันนิษฐานว่า อัตลักษณ์นี้มีรากเหง้ามาจากศิลปะวัฒนธรรมศรีวิชัยเลยทีเดียว แต่เมื่อผมมิได้มีความรู้ความชำนาญพิเศษในเรื่องนี้ จึงไม่อาจจะกล่าวอะไรได้มากนัก ได้แต่เพียงกระแฉจิตลงไปลึกๆ ได้ว่า โนราที่มีรากเหง้ามาจากศิลปะศรีวิชัย ที่ผมกล่าวเช่นนั้น ผมหมายความว่า ผมรู้สึกได้ว่าศิลปะและลีลาการร่ายรำที่เห็นนั้นดูเป็นศิลปะที่ *เก๋แก๋โบราณ* ยิ่งกว่าศิลปะการร่ายรำทั่วไปที่เราคุ้นเคยกัน ผิดถูกอย่างไร ขอฝากให้เป็นหน้าที่ของท่านผู้รู้จริงเรื่องนี้ได้ ถกเถียงกันต่อไป

พิธีตัดจุกและครอบเทริดโนราที่ไทรบุรี

ขอย้อนกลับมาพิจารณาชีวิตความเป็นอยู่และอริยาศัยไมตรีของคนไทยสยามในไทรบุรีที่ได้ไปเรียนรู้มาในเวลาอันจำกัดว่า น้ำใจไมตรีที่เจ้าของบ้าน คือ อาจารย์การัน ขุนแก้ว เอื้อเพื่อให้คณะของเรา กล่าวได้เต็มปากว่าเป็นไมตรีจิตที่อบอุ่นและเป็นไปตามคำโบราณที่รู้จักกันดีว่า “เป็นธรรมเนียมไทยแท้แต่โบราณ ใครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ” การต้อนรับดูแลที่ท่านให้แก่คณะของเรานั้นล้วนเป็นไปตามวิถีชีวิตความเป็นอยู่ตามปกติประจำวันของเจ้าของบ้าน กล่าวคือ เราได้ร่วมวงกับครอบครัวอาจารย์การัน ในการกินอาหารเที่ยงและอาหารเย็นในวันที่ไปถึง ทานที่ที่เห็นภรรยา ลูกชายและลูกสะใภ้ของท่านได้ช่วยกันนำอาหารมาตั้งบนโต๊ะ ผมบอกได้เลยว่า นี่คือ อาหารของคนใต้ชานแท้และดั้งเดิม เพราะ “กับข้าว” ที่ปรุงเองทั้งหมดประกอบด้วย น้ำพริก ผักเหนาะ (ผักจิ้ม) ปลาทุทอด ผัดสะตอกับกุ้ง และแกงจืดผักเขียวชี่โครงหมู ผักจิ้มน้ำพริกนั้นประกอบด้วยทั้งผักลวก

เช่น ผักหนามลวก หน่อไม้ต้ม และผักสด เช่น ยอดมะตูมอ่อนๆ (ที่ไม่ได้ลิ้มรสมานานกว่า 60 ปี!) ยอดเปราะอ่อนๆ แฉงร้าน และผักพื้นบ้านอื่นๆ ที่คุ้นเคย ถ้าอยู่นานหลายวันเชื่อว่า จะได้กินขนมจีนน้ำยาแบบปักษ์ใต้ แกงเหลือง แกงไตปลา เป็นแน่ เบื้องลึกของความเอื้ออารี เหล่านี้คือ น้ำใจของคนไทย

ภูมิประเทศในไทรบุรี – ภูเขา และ นาข้าว

สำหรับตัวบ้าน ปลูกสร้างเป็นตึกชั้นเดียวระดับดิน มองหาบ้านแบบเก่าได้ถนัดสูงใน หมู่บ้านปลากระไมก็มีให้เห็นอยู่บ้างเหมือนกัน แต่ส่วนมากจะเป็นบ้านตึกแบบสมัยใหม่ชั้น เดียวมากกว่า ทุกบ้านมีรถยนต์ส่วนตัว ทั้งรถเก๋ง รถบรรทุกเล็กสำหรับขนผลไม้ ยางพารา และของอื่นๆ ไปสู่เมือง ในบ้านมีพระพุทธรูปองค์งามๆ และที่สะดุดตาเป็นพิเศษ คือ มีพระ บรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว-สมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระบรมรูปสมเด็จพระ ย่าและสมเด็จพระพี่นาง กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ดูไปแล้วเผลอไปว่าเป็นบ้านใน เมืองไทยนี่เอง เมื่อสนทนากันจึงรู้ว่า อาจารย์การ์ณและครอบครัวทำนุรักและเคารพ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างมากทีเดียว (ในบ้านของคนไทยที่กลั่นตันที่ผมเคยเห็นก็ เช่นเดียวกัน)

ที่น่าประทับใจอีกเรื่องหนึ่ง คือ รายรอบบ้านมีผลไม้หลากหลายชนิด กำลังออกผลสวยงาม ได้แก่ เงาะ (หน้าตาเป็นเงาะโรงเรียน) จำปาตะ ลองกอง มังคุด ทุเรียน ไกลออกไปบนเนินเขาแต่อยู่ในเขตบ้านคือสวนยางพาราหลายร้อยต้น ไกลๆ คร้วมีสวนครัวที่ปลูกไว้เก็บกินอย่างสะดวก ได้แก่ พริก มะเขือ โหระพา กะเพรา มะกรูด ขิง ข่า ตะไคร้ ฯลฯ ซึ่งมีให้กินตลอดทั้งปี สวนครัวและผลไม้เล็กใหญ่ รวมถึงสวนยางได้รับความเอาใจใส่จากเจ้าของบ้านอย่างดี ผลดอกออกผลงดงามและเป็นแหล่งรายได้สำคัญ รวมความว่า บ้านนี้เป็นบ้าน “เศรษฐกิจพอเพียง” ขนานแท้และดั้งเดิม คล้ายคลึงกับบ้านชาวนครศรีธรรมราชและอีกหลายๆ บ้านที่เคยเห็นมาที่พัทลุง สงขลา ภูเก็ต พังงา กระบี่ ชุมพร ระนองและไชยา ซึ่งทั้งหลายทั้งปวงนี้คือเศรษฐกิจวิถีชีวิตพอเพียงที่เลี้ยงดูพวกเรามาหลายชั่วคนนั่นเอง ดูแล้วชวนให้ผลอไปว่าได้อ่อนอดีตกลับสู่รากเหง้าเดิมแท้ของเรา ในความเป็นจริง ที่เห็นอยู่นี้ ชุมชนในประเทศมาเลเซีย เป็นชุมชนคนไทยสยามที่มีอัตลักษณ์ดั้งเดิมเป็น “บ้านพี่เมืองน้อง” กับชุมชนคนไทยทางใต้ที่มีรากเหง้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมาช้านาน

ต้นทุเรียน และ ต้นจำปาตะ ในสวนหลังบ้าน

จากการสนทนาสอบถามท่านเจ้าของบ้านว่า ปู่ย่าตายาย พ่อ แม่ของท่านมาอยู่ที่นี้นานเท่าใดแล้ว ท่านก็บอกว่า อยู่กันมาสองร้อยปีแล้ว นั่นก็คือ อยู่มาตั้งแต่ต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ปู่ย่าตาทวดของท่านมาจากปัตตานี (คงเป็นคนไทยพุทธที่ปัตตานี) ชาวบ้านละแวกใกล้เคียงก็ล้วนแล้วแต่มีพื้นเพเดิมอยู่ทางภาคใต้ ตั้งแต่สงขลา พัทลุง ตรัง สตูล กระบี่ ภูเก็ต พังงา เป็นต้น ได้มาตั้งชุมชนหมู่บ้านเรียงรายกันอยู่บนพื้นที่น้ำไม่ท่วมขังเพราะเขินเขาค่อยๆ ลาดลงสู่ชายทะเลตะวันตกซึ่งเป็นที่ราบลุ่มอุดมสมบูรณ์ทำนาได้ข้าวมาก โดยความเป็นจริง ไทรบุรีเป็นอยู่ข้างอู่น้ำของมาเลเซียแต่ไหนแต่ไร

หมู่บ้านไทยหลายหมู่บ้านนี้ตั้งเรียงรายกันไปตามแนวถนนที่มีมาแต่ครั้งอยู่ใต้การปกครองของอังกฤษ เป็นถนนลาดยางเล็กๆ รถวิ่งสวนทางกันได้และอยู่ในสภาพดี คดเคี้ยวเลี้ยวลดไปตามลักษณะภูมิประเทศ มีสวนผลไม้ สวนยาง ได้เห็นวัดวาอารามตั้งอยู่ใกล้ชุมชนรายทาง 5 - 6 วัด อาจารย์การัน ท่านพาพวกเราไปดูทุกวัด ดูแล้วพบว่าทุกวัดมีพระอยู่ประจำ มีทั้งโบสถ์วิหาร ศาลาทำบุญ ทั้งเก่าแก่และทำใหม่ ละม้ายคล้ายคลึงกับวัดทางภาคใต้ ดูสถาปัตยกรรมเป็นแบบทางใต้ แม้สิ่งก่อสร้างเก่าๆ ภายในวัดจะทรุดโทรมแต่ก็ดูประณีตกว่าอาคารใหม่ๆ เพราะหากเป็นวิหารใหม่ กุฏิใหม่ เจดีย์ พระพุทธรูป ดูลักษณะคล้ายมาทางวัดภาคกลางของไทย คงจะเป็นเพราะพระที่นี้ไปมาหาสู่กับวัดที่กรุงเทพฯ และเมืองต่าง ๆ ในภาคกลางด้วย จึงรับเอารูปทรง สีสันแบบวัดที่ทำใหม่ๆ ซึ่งล้วนเป็นไปตามแรงศรัทธาของชาวบ้านทั้งในท้องถิ่นและของคนไทย พระไทยจากเมืองไทยที่เอาไปเผยแพร่

ศาลาการเปรียญเก่าวัดปลายระไม โบสถ์ใหม่สถาปัตยกรรมคล้ายวัดไทยภาคกลาง

ที่น่าสนใจมากๆ คือ วัดไทยในไทรบุรีนี้เป็น “โรงเรียนสอนภาษาไทย” ผมได้เรียนรู้ว่า ช่วงเช้าเด็กๆ ไปโรงเรียนมาเลย์ และจะเรียนเพียงครึ่งวัน ช่วงบ่าย รัฐบาลมาเลย์เชิญเปิดโอกาสให้เด็กเลือกเรียนภาษาอื่น ซึ่งคนไทยก็มักให้ลูกเรียนภาษาไทย ดังนั้น ช่วงบ่าย เด็กจึงมาเรียนภาษาไทยที่วัดไทย เด็กๆ ที่นี้สนใจเรียนภาษาไทยอย่างมาก เด็กเล็กๆ ทั้งชายหญิงที่เห็นมาเรียนภาษาไทยก็มีหน้าตาคมขำแบบเด็กไทยปักษ์ใต้ คนไทยที่นี้นิยมส่งลูกหลานมาบวชเรียนที่วัด ให้ได้เรียนเขียนอ่านภาษาไทย เรียนศีลธรรมและอบรมบ่มเพาะที่นี้ และได้พบว่า มีพระจากวัดในกรุงเทพฯ มาสอนภาษาไทยด้วย มีวัดและพระจากจังหวัดสงขลาช่วยทำแบบเรียนภาษาไทยให้เด็กที่นี้ได้ใช้เรียนอ่านเรียนเขียนไทย กล่าวได้ว่า

วัดยังเป็นแหล่งกลางที่คนไทยในชุมชนคนไทยในไทรบุรีมาทำบุญไหว้พระ มาเรียนภาษาไทย ฟังเทศน์มหาชาติอย่างที่ชาวพุทธในประเทศไทยเขาทำกัน แม้จะไม่อุ้นหนาฝาคั่งนัก แต่วัดที่นี่ก็อยู่ใกล้ชิดชุมชนและเป็นที่พักทางใจได้ในระดับหนึ่ง

ห้องเรียนภาษาไทยในวัด มีพระจากสงขลา และกรุงเทพฯ ไปช่วยสอนภาษาไทยเด็กๆ

อนึ่ง พุดถึงศรัทธาในพุทธศาสนา คนที่นี้ (ระดับผู้ใหญ่) ถือกันเป็นธรรมเนียมว่าอย่างน้อยครั้งหนึ่งในชีวิตจะต้องไปไหว้พระบรมธาตุที่นครศรีธรรมราช คนไทยที่นี้หลายครอบครัวนับถือบุญบารมีของหลวงพ่อดาว และเชื่อว่าหลวงพ่อดาวเคยเดินทางมาที่ไทรบุรี และมรณภาพที่นี้ ในการนำศพกลับไปวัดช้างให้ จังหวัดปัตตานี มีการพักศพระหว่างทาง คณะเรายังได้ไปวัดที่เชื่อว่าเป็นที่พักศพของหลวงพ่อดาวซึ่งปัจจุบันทางวัดได้สร้างศาลาครอบเนินพักศพไว้ให้เห็นเด่นชัด นอกจากนั้นคนไทยที่นี้ยังนับถือหลวงพ่อแซมที่ภูเก็ต ตลอดจนพระเกจิอาจารย์หลายองค์ในเมืองไทย คล้ายคลึงกับชาวบ้านทั่วไปในบ้านเรา ด้วยเวลาอันจำกัดที่คณะของผมไปเยี่ยมชุมชนคนไทยในไทรบุรีจึงยังมีทันจะารู้เห็นอะไรที่ลึกซึ้งกว่านี้ ไม่ได้พบผู้รู้ทางพุทธศาสนาหรือทางศิลปวัฒนธรรมที่จะได้พุดคุยในเชิงลึก คงต้องหาโอกาสสอบถามต่อไปในภายหลัง

ศาลาครอบที่พัศพลวงพ่อทวด ไม้สลักรูปหงษ์ในวัดที่เชื่อว่าเป็นที่พัศพลวงพ่อทวด

คนไทยที่นี้ทั้งผู้ใหญ่และผู้เยาว์นิยมดูโทรทัศน์ ทั้งรายการข่าวสารและบันเทิงตลอดจนโฆษณาสินค้าจากโทรทัศน์ไทย มีไม่น้อยที่ติดละคร (น้ำเน่า) หลังข่าวอย่างงอมแงมเช่นเดียวกับคนไทยในประเทศไทย ลาว เขมร รวมไปถึงสิบสองปันนา พม่า นอกจากนั้นก็นิยมมีโทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ นิยมคอมพิวเตอร์ มีโน้ตบุ๊ก (น่าจะม้อแพดด้วย) และอื่นๆ แต่สังเกตเห็นว่าเขายังแต่งกายเรียบง่ายธรรมดาๆ ไม่ตาม “แฟชั่น” และไม่แต่งกระโปรงสั้น กางเกงรัดรูปเหมือนหนุ่มสาวในเมืองไทย คณะของเรามีความประทับใจที่พี่น้องไทยที่นี้ดูสุขภาพดี แข็งแรง สะอาดสะอาด และสดใสทั้งชายและหญิง โดยเฉพาะเด็กๆ หน้าตาสะอาด คมสัน และมีชีวิตชีวา ยิ้มแย้มแจ่มใส ดูไปแล้วไม่แตกต่างจากคนไทยในเมืองไทยเมื่อ 50 ปีที่แล้วนั่นเอง

เมื่อเขาเหล่านี้ได้พบคณะของเราที่โอบาปราศรัยเป็นกันเองดี ได้ถามทุกข์สุขกันได้ ชอบอะไร ไม่ชอบอะไร รู้สึกอย่างไรกับกระแสความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ก็ได้รับคำตอบ ได้เห็นท่าทีกิริยาที่งดงาม เป็นมิตรไมตรีและไม่มีช่องว่างของการพูดคุยสื่อสารกับคณะของเรา เมื่อคุ้นเคยกันมากขึ้นก็สอบถามเขาเกี่ยวกับสถานภาพของความเป็นคนไทยในมาเลเซีย เขาก็ได้รับคำตอบว่า คนไทยที่นี้ก็ภูมิใจที่มีสถานภาพเป็น “ภูมิบุตร” (children of the Land) เช่นเดียวกับคนมาเลย์ เพราะรัฐบาลมาเลย์เขี่ยถือว่า คนไทยเป็นคนที่อยู่ในแผ่นดินนี้มาแต่ดั้งเดิม จึงมีสิทธิเสมอกันกับคนมาเลย์ (ในขณะที่คนจีนและคนมาเลย์ไม่ได้รับสถานภาพ “ภูมิบุตร”) ทำให้ได้ประโยชน์ทางการทำมาหากินและการครองชีพ แต่ในขณะเดียวกันคนไทยที่นี้ก็ภูมิใจในความเป็นคนไทยที่ต้องการธำรงรักษาไว้ ลูกชายของอาจารย์การ์เนอก

ว่า “คนที่นี้อยู่ปลายสุดของเขตแดนสยาม” มีนัยในการสื่อความหมายกับเราว่า “พวกเขาเป็นผู้รักษาดินแดนที่อยู่ปลายสุดของสยามประเทศ”

คนไทยในไทรบุรีหลายคนอยากมาเรียนที่ประเทศไทย เราได้พบคนหนุ่มคนหนึ่งที่มีความรู้ภาษาไทยดีมากและปรารถนาอยากมาเรียนที่มหาวิทยาลัยทักษิณที่สงขลา หรือมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ที่นครศรีธรรมราช และจะเตรียมตัวเป็นครูสอนภาษาไทยในไทรบุรีต่อไป และมีความตั้งใจมุ่งมั่นว่าจะเป็นคนนักร้องเพื่อผลักดันให้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในประเทศมาเลย์เซียในอนาคตอันใกล้

บางท่านโดยเฉพาะระดับผู้ใหญ่ถือโอกาสบอกความในใจแก่เราว่าอยากให้ผู้ใหญ่ในประเทศไทยมาเยี่ยมเยียนพวกเขาบ้าง เพราะลี้ๆ แล้ว เขารู้สึกว่า “ถูกทอดทิ้ง” และเป็น “ไทยพลัดถิ่น” ที่อยู่ “นอกบ้าน” และนานไปก็จะถูกกลืน เขาบอกว่า ทุกวันนี้ เขาหัวใจที่คนไทยทางภาคใต้และคนไทยในประเทศไทยส่วนใหญ่ก็ลืมประวัติศาสตร์ไปแล้วว่าคนไทยสยามในไทรบุรีเคยเป็นส่วนหนึ่งของราชอาณาจักรสยาม เห็นที่เราจะต้องปรับปรุงเพิ่มเติมหนังสือเรียนทางประวัติศาสตร์ให้ครอบคลุมประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของทุกๆ ภาคที่เกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้านให้มากกว่านี้

ก่อนกลับสู่หาดใหญ่ คณะของเราได้มีโอกาสเลยเข้าไปในเมืองหลวงของไทรบุรี คือเมือง Alor Star ได้ไปชมพิพิธภัณฑ์สถานของเมืองที่เคยเป็นวังของสุลต่านไทรบุรี ได้เห็นนิทรรศการเครื่องราชูปโภคของอดีตสุลต่าน จัดไว้อย่างงดงามมาก ผมมองหาเครื่องถม ก็พบแต่เครื่องถมเงิน ไม่เห็นเครื่องถมทองเมืองนครฯ อย่างที่เห็นที่นครศรีธรรมราช (หรืออาจจะกลัวหายจึงไม่เอามาจัดแสดง) สำหรับความมีชีวิตบรรจงของฝีมือยังเป็นคนละระดับกับเครื่องราชูปโภคของไทย

การที่ได้ไปเห็นเมือง Alor Star นับเป็นสิ่งดีเพราะเป็นข้อคิดทำให้อนุমানได้ว่านี่คือบริบททางสังคมแบบหนึ่งที่คนไทยในไทรบุรีต้องสัมผัสในชีวิต นั่นคือ บริบทแห่งการมีปฏิสัมพันธ์กับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ โดยเฉพาะกับชาติพันธุ์มาเลย์จีนและอินเดีย

มัสยิดประจำเมือง Alor Star

วังสุลต่านที่ทำเป็นพิพิธภัณฑ์

ข้อเขียนนี้เป็นเพียง “เรื่องเล่าจากภาคสนาม” ที่เป็นการบันทึกความทรงจำและแง่คิดจากการเดินทางไปเยี่ยมชุมชนคนไทยสยามในไทรบุรีในระยะเวลาอันสั้น ประสบการณ์ที่มีค่าสำหรับผม ก็คือ การได้สัมผัสกับอารมณ์ความรู้สึกและจิตวิญญาณของพี่น้องคนไทยในไทรบุรีที่ครั้งหนึ่งเมื่อร้อยกว่าปีมาแล้ว *เคยร่วมแผ่นดินเดียวกันกับเราคนไทยในภาคใต้* แม้ได้รับรู้ความน้อยเนื้อต่ำใจของคนไทยสยามในไทรบุรี แต่ในขณะที่เดียวกัน ก็ยินดีที่ได้เห็นความเป็นอยู่อย่างเรียบง่ายแบบ “เศรษฐกิจพอเพียง” ได้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของพี่น้องไทยในสภาพแวดล้อมและภูมิลักษณะทางธรรมชาติที่ดี ความเป็นอยู่อย่างมีศักดิ์ศรีของคนไทยในต่างแดน และสายสัมพันธ์อันไม่เสื่อมคลายกับคนไทยในประเทศไทยในปัจจุบัน